

Vánoce ve světě. PROČ VLASTNĚ ŽIJE “ZÁPADNÍ” SANTA CLAUS NA SEVERNÍM PÓLU?

- CZ24 News | 26. prosince 2023

SVĚT: Legenda o Santa Clausovi je stará několik století, ale to, že tento veselý chlapík využívá severní pól jako základnu pro výrobu hraček, ke kontrole seznamu hodných holčiček a chlapečků a přípravě na štědrovečerní obchůzku, je všeobecně známo teprve něco málo přes 150 let.

Severní pól jako Santův domov poprvé označil Thomas Nast. Nast byl karikaturista německého původu žijící v 19. století, který vytvářel redakční karikatury zobrazující současnou politiku své doby. Běžně je označován za [otce americké karikatury](#) a jeho minulost se zdá být zcela v protikladu k někomu, kdo vytváří ilustrace Santa Clause, elfů a sobů. Přesto to, jak dnes vnímáme Santa Clause a severní pól, je přímo ovlivněno vánočními ilustracemi Thomase Nasta.

Fotografie Thomase Nasta kreslícího dvě karikatury, kolem roku 1888. Metropolitní muzeum umění, New York. (Veřejná doména)

Proč právě severní pól?

V roce 1866 byl severní pól stejnou fantazií jako Santa Claus. Severní pól ještě nikdo neviděl a vzdálená země ledu a sněhu získala téměř mýtický status. Ve 40. a 50. letech 19. století se uskutečnilo několik velmi medializovaných arktických expedic, které podnítily představivost a zvědavost veřejnosti na neznámou zemi na severu.

Za druhé, sníh už byl univerzálním symbolem Vánoc, takže kde jinde by Santa mohl zažít Vánoce po celý rok než tam, kde sněží po celý rok?

Už Clement Moore ve své klasické básni „To byla noc před Vánoci“ uvedl, že sobi jsou Santovým dopravním prostředkem, a sobi jsou dobře přizpůsobeni mrazivému prostředí na severním pólu. Severní pól byl také geograficky izolovaný, politicky neutrální a umístěný na samém vrcholu světa.

Ze všech těchto důvodů začal Nast ve vydání *Harper's Weekly* z 29. prosince 1866 propagovat severní pól jako domov Santa Clause a jeho hračkařské dílny.

Tři roky poté, co *Harper's Weekly* vydal „Santa Claus a jeho podnik“, zařadil George P. Webster do dětské knihy stejnojmennou báseň s barevnou kolekcí Nastových kreseb. V básni stálo, že Santův domov „je blízko severního pólu, v ledu a sněhu“, což dále upevnilo vrchol světa jako Santovo celoroční sídlo.

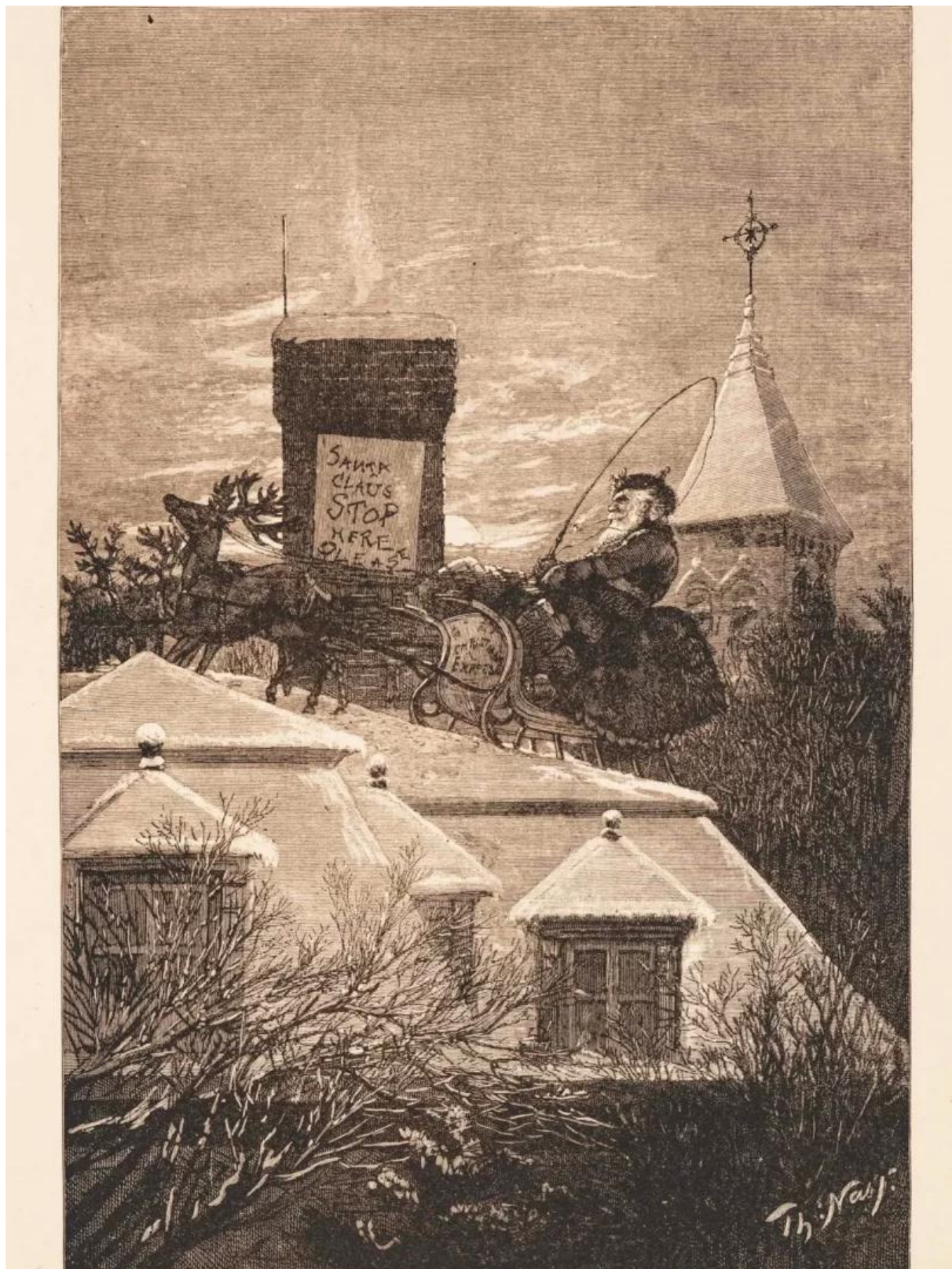

V prvním roce v *Harper's Weekly* začal Nast kreslit ilustrace inspirované Vánocemi – včetně „Štědrého večera“ z roku 1862, který se okamžitě stal senzací. Uvnitř ověšených rámců se manželka dívá na měsíc, a modlí se za svého manžela, zatímco její manžel ve službě v armádě Unie toužebně hledí na fotografii své rodiny. Metropolitní muzeum umění, New York. (Veřejná doména)

Jak se stal Thomas Nast Santovým pomocníkem

Nast se narodil 27. září 1840 ve vojenských kasárnách v Bavorsku. Jeho otec Joseph Thomas Nast byl hudebníkem v polní kapele, který poté, co se mu znelíbila bavorská vláda, poslal v roce 1846 svou ženu Appolonii a dvě děti do New Yorku a o čtyři roky později se k nim po skončení své vojenské služby připojil.

Mladý Nast měl problémy se školou, ale vášnivě rád kreslil. Ve 14 letech studoval u německého emigranta Theodora Kaufmanna a poté se zapsal na Národní akademii designu. V 15 letech pracoval jako kreslíř pro Frank Leslie's *Illustrated Newspaper*, literární a zpravodajský časopis založený v roce 1855. V roce 1862 nastoupil do redakce *Harper's Weekly*, politického časopisu s četnými ilustracemi, který se věnoval zahraničním i domácím zprávám, beletrii, esejům a humoru. Četná periodika té doby využívala ilustrátory k načrtnutí aktuálních událostí, protože fotografování nebylo v té době ani rychlé, ani snadné.

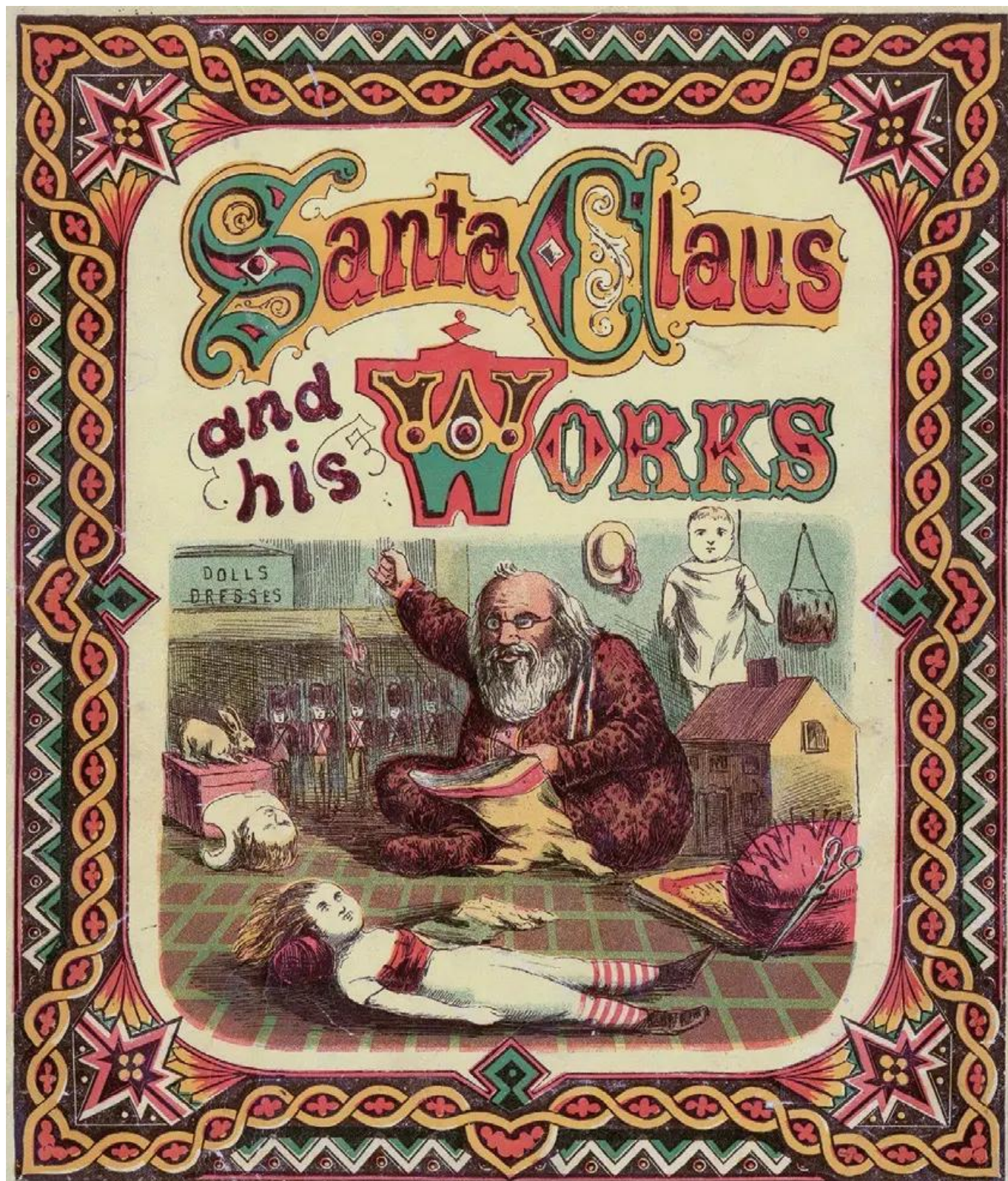
Ilustrace „Vánoční stanice“ s poznámkou na komíně „Santa Clausi, zastav se zde, prosím“, od Thomase Nasta, 1889. Knihovna Kongresu. (Veřejná doména)

Během občanské války byl Nast známý svými alegorickými a symbolickými zobrazeními občanské války. Hned v prvním roce svého působení začal kreslit vánoční ilustrace pro *Harper's Weekly*,

včetně okamžité senzace s názvem „Štědrý večer 1862“. Kresba zobrazovala dva věnce. Věnc vľavo rámoval obraz manželky vojáka, která se dívá na měsíc a modlí se za svého manžela, a uvnitř druhého věnce vpravo je její manžel před táborovým ohněm a toužebně hledí na fotografie své rodiny, zatímco je na piketu v armádě Unie.

Nastovy ilustrace, zejména ty vánoční, rychle zaujaly veřejnost a oslovily čtenáře časopisu. V letech 1863 až 1886 poslal Nast do časopisu 33 ilustrací s vánoční tematikou, ale teprve na dvoustránkové koláži s dvaceti vinětami, která se objevila na titulní straně čísla z 29. prosince 1866 s názvem „Santa Claus a jeho podnik“, byl poprvé představen severní pól jako Santovo sídlo.

Koláž obsahovala viněty, které nabízely detaily ze Santova života, jež jsou stále v módě, včetně Santy v dílně, Santy věšícího punčochy a Santy prohlízejícího si knihu se jmény hodných chlapců a děvčat. Jedna viněta zobrazovala Santu, jak se dívá kouzelným dalekohledem a „hledá hodné děti“.

Báseň „Santa Claus a jeho díla“, napsaná Georgem P. Websterem, přibližně v roce 1869, byla inspirována Nastovým 20-vinětovým středovým složením ve vydání Harper's Weekly z 29. prosince 1866. Websterův „Santa Claus a jeho díla“ obsahoval barevnou sbírku Nastových kreseb v dětské knize. (Veřejná doména)

Správný veselý starý skřítek

Před [Nastovou uměleckou interpretací](#) byl Santa vnímán jako přísná postava, která soudí děti. Byl vysoký, hubený a přísně disciplinovaný. V polovině 19. století si Američané idealizovali příjemný domácí život, který si potrpěl na sentimentalitu a něhu.

Částečně čerpal z úvah W. Clementa Moora a dalších autorů a zobrazil Santu jako zavalitějšího, se zarudlým nosem a sněhově bílými vousy. Nastovy kresby vznikaly jako černobílé dřevoryty, takže barevné ilustrace zobrazující Santu v červeném obleku se možná poprvé objevily v dětské knize „Santa Claus a jeho podnik“. Dnes je Santa obvykle zobrazován v červeném obleku lemovaném bílou kožešinou na límci a manžetách, s černým páskem a botami a měkkou červenou čepicí rovněž lemovanou bílou kožešinou. Je veselý, dědečkovský, někdy je obrýlený a kouří dýmku.

Nastova vyobrazení Santy se ukázala jako nadčasová. Když ve 30. letech 20. století začala společnost Coca-Cola používat Santa Clause ve svých reklamách, jediným významným rozdílem oproti Nastovým ilustracím bylo odstranění Santovy dýmky. Podoba Santy v reklamách na colu byla natolik podobná té, kterou Nast vytvořil o půl století dříve, že se dnes mnozí mylně domnívají, že za to, jak Santa vypadá, je zodpovědný právě výrobce nealkoholických nápojů.

Před Nastovými vánočními ilustracemi byl Santa Claus spíše symbolem sváteční dobré vůle. Nastův talent a představivost pomohly Santovi získat osobnost a domov na vrcholu světa.

AUTOR: Dean George

Překlad: Epoch Times CZ

[ZDROJ](#)